

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Tiesāšanās Procedūras](#) > [Digitalizācijas Regula – Dalībvalstu Paziņojumi](#) > Lithuania

Digitalizācijas regula – dalībvalstu paziņojumi

Saturu nodrošina

Lietuva

Lietuva

Šajā lapā ir informācija par paziņojumiem, ko dalībvalstis sniegušas saskaņā ar Regulu (ES) 2023/2844.

1. Valsts IT portāli saziņai ar tiesām vai citām iestādēm

Lietuvas Tiesu informācijas sistēmas (*LITEKO*) sabiedriskie elektroniskie pakalpojumi (turpmāk tekstā – “*PES*”) Lietuvas tiesu e-pakalpojumu portāls (turpmāk tekstā – “*EPP*”) ([EPP – Sākums](#) (teismas.lt)).

*Lietuvas Republikas pilsoņiem, Lietuvā reģistrētām juridiskām personām, Lietuvā likumīgi dzīvojošām personām, citās valstīs reģistrētām juridiskām personām, kā arī ārvalstniekiem un viņu pārstāvjiem ir tiesības piekļūt EPP (Valsts tiesu administrācijas direktora 2015. gada 17. septembra Rīkojuma Nr. 6P-141-(1.1), ar ko apstiprina noteikumus par sabiedrisko elektronisko pakalpojumu sniegšanu Lietuvas Republikas tiesu informācijas sistēmā (turpmāk tekstā – “*LITEKO PES* noteikumi”), 19.1. punkts).*

LITEKO mērķis ir elektroniski apstrādāt datus par lietām, kas tiek izskatītas Lietuvas tiesās, reģistrēt tiesvedības gaitu un sniegt mediācijas un sabiedrisko elektroniskos pakalpojumus, kā paredzēts piemērojamajos tiesību aktos (Lietuvas Tiesu informācijas sistēmas noteikumu, kas apstiprināti ar Valsts tiesu administrācijas direktora 2011. gada 28. novembra Rīkojumu Nr. 6P-112-(1.1) (turpmāk tekstā – “*LITEKO* noteikumi”), 5. punkts). Pakalpojumi ir definēti kā sabiedriskie elektroniskie pakalpojumi, ko Lietuvas Republikas tiesas sniedz pakalpojumu saņēmējiem, kuri izmanto *LITEKO PES* apakšsistēmu (*LITEKO PES* noteikumu 3.1. punkts).

LITEKO PES apakšsistēmas kontam var piekļūt, izmantojot *SIRIP* (Valsts informācijas resursu sadarbības platforma), kas ļauj identificēt pakalpojumu lietotāju, izmantojot ārējās sistēmas un personas identifikācijas karti ar integrētiem kvalificētiem digitālajiem sertifikātiem, komercbanku internetbankas sistēmu, personisku kvalificētu digitālo sertifikātu vai tiesas izdotus personas identifikācijas pieteikšanās datus (*LITEKO PES noteikumu* 5. punkts).

Pirmreizējiem LITEKO PES lietotājiem ir jāiepazīstas ar noteikumiem, kas reglamentē LITEKO PES izmantošanu, kā arī jāiepazīstas ar pakalpojuma saņēmēja kontā pieejamo pakalpojumu lietotāja rokasgrāmatu (turpmāk tekstā – “lietotāja rokasgrāmata”) un tajā izklāstītajiem noteikumiem un jāievēro tie, kā arī pakalpojumi jāizmanto tikai lietotājam piešķirto tiesību robežās, iesniedzot LITEKO PES apakšsistēmai pareizus datus par pakalpojuma saņēmēju, pakalpojuma lietotāju un citus datus, kas nepieciešami pakalpojumu sniegšanai un ko pakalpojuma lietotājs var rediģēt. Ja tiek veiktas izmaiņas šajos datos, pakalpojuma lietotājam ne vēlāk kā nākamajā darbdienu jāatjaunina konts, lai LITEKO PES apakšsistēmai iesniegtu dokumentus lietotāja rokasgrāmatā norādītajā formātā un salasāmus, kad tie tiek reproducēti ar LITEKO PES apakšsistēmu, lai atturētos no jebkuru tādu darbību veikšanas, kuru mērķis ir mainīt, traucēt vai citādi nelabvēlīgi ietekmēt LITEKO PES apakšsistēmas darbību vai pārkāpt trešo personu tiesības un likumīgās intereses.

2. Valsts tiesību akti par videokonferencēm civillietās un komercietās

Videokonferenču izmantošanu civillietās un komercietās reglamentē:

1. Lietuvas Republikas Civilprocesa kodeksa (turpmāk tekstā – “CCP”) 175.² pants. Videotelekonferenču tehnoloģiju izmantošana;
2. Lietuvas Republikas Tiesu likuma (turpmāk tekstā – “Tiesu likums”) 34. panta 7. un 8. punkts;
3. Lietuvas Republikas tieslietu ministra 2012. gada 7. decembra Rīkojums Nr. 1R-309 (grozīts ar Lietuvas Republikas tieslietu ministra 2020. gada 29. oktobra Rīkojumu Nr. 1R-355), ar ko apstiprina procedūras aprakstu videotelekonferenču tehnoloģiju izmantošanai civillietās un administratīvajās lietās (turpmāk tekstā – “tieslietu ministra apstiprinātais apraksts”);
4. Tieslietu padomes 2014. gada 28. novembra Rezolūcija Nr. 13p-156-(7.1.2.), ar ko apstiprina procedūras aprakstu videokonferenču iekārtu izmantošanai tiesvedības laikā (turpmāk tekstā – “apraksts”);
5. Ieteikumi par attālinātām tiesu sēdēm (turpmāk tekstā – “ieteikumi”), ko Tieslietu padome pieņēma ar 2021. gada 27. augusta protokolēto lēmumu.

Tiesas var rīkot videokonferences saskaņā ar Regulas (ES) 2023/2844 5. pantu. Nav pieejami dati par citu iestāžu tiesībām rīkot videokonferences saskaņā ar regulas 5. pantu.

Lietas dalībnieku klātbūtni un liecinieka iztaujāšanu, izmantojot videokonferenču un/vai telekonferenču tehnoloģiju, var organizēt pēc tiesas pašas iniciatīvas pēc tam, kad tiesa ir novērtējusi tiesas piemērotību un spēju organizēt tiesas sēdi, izmantojot videokonferenču un/vai telekonferenču tehnoloģiju, kā arī iespējas dalībniekiem piedalīties tiesas sēdē, izmantojot videokonferenču un/vai telekonferenču tehnoloģijas (*tieslietu ministra apstiprinātā apraksta 7. punkts*).

Tiesas galvenokārt izmanto Zoom platformu vai videokonferenču aprīkojumu, kas uzstādīts tiesā.

Konferences veidu (videokonference vai telekonference) un konkrēto videokonferenču tehnoloģiju (centralizētu tiesas videokonferenču aprīkojumu (turpmāk tekstā – “centralizēts tiesas aprīkojums”), Zoom, Microsoft Teams, fiksētās vai mobilās telefonijas ierīces utt.) izvēlas, organizē un pārvalda tiesnesis, kas izskata lietu, ņemot vērā lietas apstākļus, tiesai pieejamo videokonferenču tehnoloģiju un tās pieejamību, kā arī lietas dalībnieku piekļuvi attiecīgajai tehnoloģijai.

Ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt attālinātā tiesvedībā sniegto datu elektronisko drošību, ieteikums ir izmantot videokonferenču tehnoloģijas, ko Valsts kiberdrošības centrs ir novērtējis un atzinis par drošām, un, ciktāl tas ir praktiski iespējams, prioritāti piešķirt:

- centralizētam tiesas aprīkojumam;
- Zoom platformai, pamatojoties uz tiesām piešķirtajām licencēm (ar tiesas konta palīdzību) (*ieteikumu 3.2. un 3.3. punkts*).

Lietas dalībnieks var paust savu viedokli par lietas izskatīšanu, izmantojot informācijas un elektronisko sakaru tehnoloģijas (videokonferenci, telekonferenci utt.) jebkurā viņa iesniegtajā procesuālajā dokumentā (CCP 111. panta 2. punkta 6. apakšpunkts).

Tiesas sēdes audioieraksts tiek veikts procesuālajos tiesību aktos noteiktajā kārtībā. Pierādījumu ierakstīšanai un pārbaudei tiesa var veikt videoierakstu, filmēt un fotografēt procesuālajos tiesību aktos noteiktajā kārtībā vai izmantot jebkādu citu tehnisko aprīkojumu (Tiesu likuma 38. panta 3. punkts).

Katra mutvārdu sēde tiek ierakstīta sēdes audioierakstā (CCP 168. pants). Procesā iesaistītajām personām ir tiesības piekļūt tiesas sēdes audioierakstam (CCP 168. panta 4. punkts) saskaņā ar procedūru, kas noteikta tiesību aktos, kuri reglamentē procedūru par piekļuvi krimināllietu un civillietu materiāliem, kā arī administratīvo pārkāpumu pārkāpumu materiāliem (*6. punkts Tiesas sēžu audioierakstu veikšanas kārtībā, kas apstiprināta ar Tieslietu padomes 2014. gada 14. februāra Rezolūciju Nr. 13P-22-(7.1.2.) (turpmāk tekstā – “rezolūcija”)*).

Tiesas sēžu audioieraksti tiek glabāti un arhivēti tiesību aktos noteiktajā kārtībā. Ir jānodrošina tiesas sēdes audioieraksta aizsardzība pret neatļautu izmantošanu, kopēšanu, rediģēšanu un iznīcināšanu (ar Lietuvas Republikas tieslietu ministra 2012. gada 11. decembra rīkojumu Nr. 1R-314 apstiprināto tiesas sēžu audioierakstu veikšanas prasību apraksta 9. un 11. punkts).

Ar stacionāru audioierakstu ierīci ierakstītas atklātas tiesas sēdes audioieraksts tiek automātiski pārsūtīts no ierīces uz *LITEKO*, ja vien tehnisku iemeslu dēļ audioieraksts no tiesas vietējā servera netiek manuāli pārsūtīts uz *LITEKO*.

Atklātās tiesas sēdes audioieraksts, kas veikts ar mobilo skaņas ierakstīšanas ierīci, tiek manuāli pārsūtīts uz *LITEKO*.

Slēgtas tiesas sēdes audioieraksts, kā arī audioieraksts, kas pārsūtīts uz *LITEKO* saskaņā ar tiesību aktos par lietu arhivēšanu noteiktajām prasībām, tiek ierakstīts datora datu nesējā (*CD-ROM* u. c.), nodrošinot aizsardzību pret tajā esošo audioierakstu izmaiņām vai iznīcināšanu. Šis datu nesējs tiek pievienots lietas materiāliem un tiek apstrādāts tiesību aktos noteiktajā kārtībā (*rezolūcijas 12., 13. un 15. punkts*).

Tiesai būtu jāgarantē puses tiesības uz advokāta / juridiskā palīga efektīvu palīdzību visos tiesas procesos, tostarp saziņas ar dalībnieku, kuru tie pārstāv, konfidencialitāte. Ja advokāts / juridiskais palīgs un klients fiziski neatrodas tajā pašā vietā, tiesa var piemērot šādus vai citus pasākumus:

- pēc advokāta / juridiskā palīga un klienta/atbildētāja pieprasījuma tiesa (tiesas iecelts darbinieks) var pārvietot viņus uz atsevišķu virtuālu telpu, kurā viņi var konfidenciali apspriest savu aizstāvības stratēģiju un citus jautājumus (piemēram, licencētai *Zoom* programmai ir šī funkcija (atsevišķas grupas)). Pēc tam tie tiek atgriezti kopējās sēdes vidē;
- var paziņot par pārtraukumu, tiek izslēgtas kameras un mikrofoni, un klientam/atbildētājam ir atļauts pa tālruni sazināties ar advokātu / juridisko palīgu. Ja advokāts / juridiskais palīgs un klients fiziski atrodas tajā pašā vietā, viņi var pieprasīt pārtraukumu. Pārtraukuma laikā tie izslēdz mikrofonu un videokameru un pēc pārtraukuma atgriežas kopējās sēdes vidē.

Ja persona atrodas publisku iestāžu kontrolētās telpās (aizturēšanas centrā, cietumā u. c.), tai ir tiesības pieprasīt sēdes pārtraukumu, kura laikā visas amatpersonas dodas projām no telpas, tajā paliekot tikai attiecīgajai personai un tās aizstāvim (ir izslēgts arī mikrofons un kameras) (*ieteikuma 5.13. punkts*).

Videokonferences tiek organizētas un veiktas saskaņā ar procedūru, kas noteikta *CCP*, apraksta II nodaļā "Videokonferenču organizēšana un norise", tieslietu ministra apstiprinātā apraksta II nodaļā "Tiesas sēžu organizēšana ar videotelekonferenču tehnoloģijām" un ieteikumu 3.-5. punktā.

Var izmantot automātisku runas pārvēršanas tekstā tehnoloģiju.

Pirms rīkojuma izdošanas tiesa, kas izskata lietu, sazinās ar tās iestādes (tiesas, prokuratūras, Lietuvas Ieslodzījuma vietu pārvaldes) iecelto personu, kurai ir adresēts lūgums organizēt videokonferenci tiesvedības laikā un kura ir atbildīga par videokonferenču aprīkojuma izmantošanu, uzturēšanu un videokonferenču organizēšanu, par iespēju organizēt videokonferenci un vienojas par videokonferences norises vietu, datumu un laiku.

Tiesā izvēlas iestādi (tiesu, prokuratūru, Ieslodzījuma vietu dienesta pakļautības iestādi), kurai nosūta pieprasījumu organizēt videokonferenci tiesvedības laikā, ņemot vērā iztaujājamās personas dzīvesvietu (atrašanās vietu) un/vai iztaujājamās personas spēju ierasties plānotās videokonferences norises vietā.

Ja tiesai un/vai iestādei, kurā tiesa iesniedz pieprasījumu videokonferences organizēšanai, nav videokonferenču aprīkojuma, tā vēršas tiesā tajā apgabalā, kura teritorijā tai ir jurisdikcija, citā tiesā vai jebkurā citā iestādē, kuras rīcībā ir šādas iekārtas izmantošanai nepieciešamais mobilais videokonferenču aprīkojums, lai veiktu iztaujāšanu, izmantojot videokonferenci. Mobilais videokonferenču aprīkojums tiek darīts pieejams un atgriezts tiesai un/vai iestādei, kurai tiesa pieprasa organizēt videokonferenci tiesību aktos noteiktajā kārtībā (*apraksta 7. un 8. punkts*).

Ja tiesvedības dalībnieks informē tiesu, ka viņš nepiekrīt attālinātai tiesas sēdei vai ka viņam nav tehnisko spēju piedalīties, izmantojot tiesas norādīto videokonferenču tehnoloģiju, tiesa var organizēt attālinātu hibrīdsēdi un uzaicināt minēto personu klātienē piedalīties tiesas sēdē.

Novērtējot procesa dalībnieku spēju piedalīties tiesas sēdē, izmantojot videokonferenču tehnoloģiju, ieteicams ņemt vērā šādus apstākļus (saraksts nav izsmeļošs):

- personas rīcībā esošos tehniskos līdzekļus (ja šāda informācija ir pieejama tiesai);

- neaizsargātu lietas dalībnieku grupu (nepilngadīgo personu, personu ar invaliditāti u. c.) stāvokli, kas var liegt personai patstāvīgi un/vai pilnībā piedalīties procesā, izmantojot videokonferenču tehnoloģiju (*ieteikumu 3.8. un 3.9. punkts*).

Lai noteiktu tiesas sēdē klātesošo personu identitāti, tiek veiktas turpmāk norādītās darbības.

Dalībniekam, kas piedalās tiesas sēdē, izmantojot videokonferenču tehnoloģiju, ir sevi jāidentificē un jāuzrāda savs personu apliecinošs dokuments tā, lai tiesa to varētu salīdzināt ar tiesai iesniegto apliecināto kopiju tiesību aktos noteiktajā kārtībā.

Dalībniekam, kas piedalās tiesas sēdē, izmantojot telekonferenču tehnoloģiju, ir jāpievienojas tiesas sēdei, izmantojot tiesas norādītos pieteikšanās datus, jāidentificē sevi un jānolasa šādi tiesas pieprasītie dati: personas identifikācijas numurs (tā daļa), advokāta / juridiskā palīga apliecības numurs, tiesas piešķirtais kods un/vai citi dati, kas ļauj identificēt personu (*tieslietu ministra apstiprinātā apraksta 9. punkts*).

Videokonferencē iztaujātās personas identitāti var noteikt arī ar citiem līdzekļiem ar pieprasītājas tiesas lēmumu (*apraksta 13. punkts*).

Videokonferences tiesas sēdēs tiek organizētas un veiktas saskaņā ar tiesību aktos paredzētajiem tiesvedības noteikumiem un videokonferenču organizēšanas un norises kārtību, kā arī videokonferenču iekārtu izmantošanas kārtību, kā noteikts aprakstā un citos tiesību aktos (*apraksta 4. punkts*).

Lietas dalībniekiem ir tiesības iepazīties ar lietas materiāliem (tostarp elektroniskiem lietas materiāliem), sagatavot un saņemt to izrakstus un kopijas (digitālas kopijas), iesniegt iebildumus, pievienot pierādījumus, piedalīties pierādījumu izskatīšanā, uzdot jautājumus citām procesā iesaistītajām personām, lieciniekiem un ekspertiem, iesniegt lūgumus, paust mutvārdu apsvērumus un iesniegt rakstveida apsvērumus tiesā, iesniegt savus argumentus un apsvērumus par visiem procesa gaitā konstatētajiem jautājumiem, iebilst pret citu tiesvedībā iesaistīto dalībnieku lūgumiem, argumentiem un apsvērumiem, saņemt tiesas spriedumu, rīkojumu, nolēmumu un lēmumu apliecinātas kopijas (digitālas kopijas), iesniegt pārsūdzību par tiesas spriedumiem un rīkojumiem un īstenot jebkādas citas procesuālās tiesības, kas dalībniekiem piešķirtas CCP (CCP 42. panta 1. punkts).

Tiesas sēdes priekšsēdētājs saskaņā ar CCP noteikto procedūru pusēm, trešām personām un to juridiskajiem pārstāvjiem, kas piedalās tiesas sēdē, izskaidro to procesuālās tiesības un pienākumus, izņemot gadījumus, kad lietas dalībnieki vai trešās personas piedalās lietā ar tāda pārstāvja starpniecību, kuram ir augstākās izglītības grāds tiesību zinātnēs (CCP 243. pants).

Personām, kuras nerunā oficiālajā valodā, ir garantētas tiesības piedalīties tiesas sēdē ar tulka palīdzību (Lietuvas Republikas Tiesu likuma 8. panta 2. punkts, CCP 11. panta 2. punkts).

Vajadzības gadījumā pieprasītāja tiesa un pieprasījuma saņēmēja iestāde var savstarpēji vienoties par pasākumiem iztaujājamās personas aizsardzībai un arī nodrošināt, ka iztaujājamajai personai vajadzības gadījumā palīdz tulks (apraksta 12. punkts).

Ja tulks ir iesaistīts tiesas sēdē, tulkam tās laikā vienmēr ir jābūt attiecīgam vizuālam kontaktam ar lietas dalībnieku, kura valoda tiek tulkota (ieteikumu 5.14. punkts).

Izskatot lietu, tiesai ir tieši jāpārbauda pierādījumi lietā, t. i.: jāiztaujā lietas dalībnieki, jāuzklausā liecinieku liecības un jāpārbauda ekspertu atzinumi, rakstveida, materiāli un citi pierādījumi (CCP 235. panta 1. punkts).

Personām, ko norīkojusi iestāde (tiesa, prokuratūra, ieslodzījuma vietu pārvaldes pakļautības iestāde), kurai izmeklēšanas tiesa ir lūgusi organizēt videokonferenci tiesvedības laikā un kura ir atbildīga par videokonferenču aprīkojuma izmantošanu un uzturēšanu, kā arī par videokonferenču organizēšanu, kā arī citiem šīs iestādes pārstāvjiem, kas piedalās lietas izskatīšanā, izmantojot videokonferenci, ir arī jāļauj iztaujājamajai personai iesniegt pierādījumus un jānodrošina to nosūtīšana tiesai, kas izskata lietu (apraksta 10.4. punkts).

Videokonferences laikā iztaujājamā persona var iesniegt pierādījumus tiesai pa pastu, pa faksu, Lietuvas tiesu e-pakalpojumu portālā (e-court.lt) vai ar tādas iestādes (tiesas, prokuratūras, ieslodzījumu vietu pārvaldes pakļautības struktūras) pārstāvja starpniecību, kurai izmeklēšanas tiesa pieprasījusi organizēt videokonferenci tiesvedības laikā, šim pārstāvim piedaloties tiesas sēdes videokonferencē vai izmantojot citus tiesību aktos

paredzētus līdzekļus (apraksta 13.¹ punkts).

Videokonferences sēdes beigās iestādes (tiesas, prokuratūras, ieslodzījuma vietu pārvaldes pakļautības iestādes) pārstāvis, kuru izmeklēšanas tiesa lūgusi organizēt videokonferenci tiesvedībā, ne vēlāk kā nākamajā darb dienā sagatavo apstiprinājumu, izmantojot apraksta pielikumā doto paraugu, kopā ar iztaujātās personas parakstītu zvērestu vai apņemšanos (ja iztaujājamajai personai ir jādod zvērests vai jāparaksta apņemšanās) un iesniegtajiem pierādījumiem, kas tiek iesniegti tiesai, kura izskata lietu (apraksta 14. punkts).

Ja attālinātās tiesas sēdes laikā rodas nepieciešamība iesniegt dokumentus vai pierādījumus, ko nevarēja iesniegt pirms tiesas sēdes datuma, tiesa lemj par iesniegšanu un pieņemšanu saskaņā ar procesuālajiem tiesību aktiem. Būtu jāievieš pasākumi, lai nodrošinātu, ka visi dalībnieki var redzēt un/vai dzirdēt attālinātās tiesas sēdes laikā iesniegtos materiālus. Šādos gadījumos var pieņemt lēmumu par turpmāk norādīto, piemēram:

- atlikt tiesas sēdi un noteikt termiņu, līdz kuram lietas dalībniekam ir jāiesniedz dokumenti un lietiskie pierādījumi saskaņā ar noteikto procedūru (tiesā, pa pastu, ar *EPP* palīdzību);
- ja visi lietas dalībnieki ir *EPP* lietotāji, var nekavējoties paziņot par pārtraukumu un uzdot iesniegt lietas materiālos dokumentus, izmantojot *EPP*, lai sēde varētu turpināties tajā pašā dienā pēc iepazīšanās ar dokumentiem;
- ar tiesas lēmumu konkrētā lietā, kurā ne visi lietas dalībnieki ir *EPP* lietotāji, var paziņot par atlikšanu, lai puse varētu iesniegt dokumentus tiesā pa e-pastu un/vai lai tiesa varētu nosūtīt dokumentus citiem lietas dalībniekiem, lai viņi ar tiem iepazītos, uz viņu norādīto e-pasta adresi pēc tam, kad ir izvērtēti lietas drošības aspekti, tostarp personas datu aizsardzība, un iespējamais risks (*ieteikumu 5.11. punkts*).

Ja liecinieks vai cits lietas dalībnieks tiek iztaujāts attālināti, tiesai tiek ieteikts nodrošināt, ka dalībnieks netiek nepamatoti ietekmēts un ka netiek izmantoti neatļauti līdzekļi. Tiesa vajadzības gadījumā un saskaņā ar lietas dalībnieka tehniskajām iespējām var veikt šādus vai citus pasākumus:

- pieprasīt kameras kustību pa telpām, kurās persona piedalās procesā, lai sniegtu 360 grādu skatu (t. i., tiek veikta attālināta telpu pārbaude). Šajā gadījumā ir ieteicams ievērot šādus divus nosacījumus:
 1. dalībnieks tiek iepriekš brīdināts, ka tiesa piemēros šādu pasākumu, lai novērstu personas datu aizsardzības prasību pārkāpumus;
 2. dalībnieks tiek iepriekš brīdināts, ka izmantotajai kamerai jābūt mobilai. Tiesa var pieprasīt veikt šīs darbības jebkurā tiesvedības brīdī;
- dalībniekam tiek atgādināts par aizliegumu izmantot elektroniskos saziņas līdzekļus un ieteikts aizslēgt (aizvērt) to telpu durvis no iekšpuses, kurās viņš piedalās procesā. Pirms attālinātās sēdes persona būtu jāinformē, ka telpām, no kurām šī persona piedalīsies tiesas sēdē, ir jābūt nošķirtām (nevar izmantot kā vietu, pa kuru pārvietojas). Turklāt var lūgt, lai videokamera visu sēdes laiku būtu vērsta pret durvīm;
- personai var lūgt veikt pārvietošanas darbības tā, lai nodrošinātu, ka kameras skats aptver dalībnieku līdz viduklim, t. i., ka var redzēt ne tikai viņa seju, bet arī rokas un to tuvāko zonu;
- personai var lūgt sēdēt tālāk no videoekrāna, lai novērstu nolasīšanu no ekrāna (*ieteikumu 5.12. punkts*).

Izmanto videokonferenču tehnoloģijas, ko novērtējis Valsts kibernetikas centrs un kas atzītas par drošām, sertificētām un licencētām, un, ciktāl tas ir praktiski iespējams, prioritāti piešķir:

- centralizētam tiesas aprīkojumam;
- *Zoom* platformai.

3. Valsts tiesību akti par videokonferencēm krimināllietās

Videokonferenču izmantošanu krimināllietās reglamentē:

1. Lietuvas Republikas Kriminālprocesa kodeksa (turpmāk tekstā – “*CCrP*”) 8.² pants.
2. Tiesu likuma 34. panta 7. un 8. punkts;
3. apraksts;
4. apraksts par videokonferenču tehnoloģijas izmantošanas krimināllietās kārtību, kas apstiprināts ar Lietuvas Republikas tieslietu ministra 2021. gada 31. maija Rīkojumu Nr. 1R-183 (turpmāk tekstā – “apraksts par krimināllietām”);
5. ieteikumi.

Izņēmuma gadījumos, kad nav iespējams nodrošināt lietu izskatīšanu saskaņā ar *CCrP* noteikto parasto kārtību,

lietu izskatīšanu un lietas dalībnieku, liecinieku, ekspertu, speciālistu, tulku un citu procesā iesaistīto personu dalību, ja tas ir tehniski iespējams, var nodrošināt, izmantojot informācijas un elektronisko komunikāciju tehnoloģijas (izmantojot videokonferenci), ja ir pamats uzskatīt, ka tā rezultātā lieta tiks izskatīta ātrāk, neskarot visu lietas apstākļu pilnīgu un objektīvu izmeklēšanu un lietas dalībnieku tiesības. Par šo jautājumu tiesa parasti lemj, izdodot rīkojumu pirms tiesas sēdes. Šis rīkojums nav pārsūdzams. Šā punkta noteikumus nepiemēro gadījumos, kad prokurors, cietušais un/vai viņu pārstāvis, apsūdzētā persona, tās juridiskais pārstāvis un/vai aizstāvis, prasītājs civilīletā, atbildētājs civilīletā un/vai viņu pārstāvji iebilst pret informācijas un elektronisko sakaru tehnoloģiju (videokonferenču) izmantošanu lietas izskatīšanai (*CCrP 8.² panta 2. punkts*).

Tiesnesim, prokuroram un pirmstiesas izmeklēšanas amatpersonai ir jādod norādījumi lietas dalībniekiem par viņu procesuālajām tiesībām un jānodrošina viņu spēja izmantot šīs tiesības (*CCrP 45. pants*).

Tiesa pieņem lēmumu par videokonferenču tehnoloģijas izmantošanu kriminālprocesā, paskaidrojot Kriminālprocesa kodeksa 8.² panta 2. punktā minētajiem procesa dalībniekiem, ka viņi var iebilst pret videokonferenču tehnoloģijas izmantošanu lietas izskatīšanā (*apraksta par krimināllietām 16. punkts*).

Kriminālprocesu un lietas dalībnieku klātbūtni, izmantojot videokonferenču tehnoloģiju, var organizēt pēc tiesas pašas iniciatīvas vai pēc dalībnieka pieprasījuma, ko var iesniegt tiesai rakstveidā vai paust mutvārdos tiesas sēdē. Liecinieki, eksperti, speciālisti, tulki un citas procesā iesaistītās personas, kas iesaistītas tiesvedībā, lūdz iespēju piedalīties tiesas sēdē, izmantojot videokonferenču tehnoloģiju (*apraksta par krimināllietām 6. punkts*).

Pirms rīkojuma izdošanas tiesa, kas izskata lietu, sazinās ar tās iestādes (tiesas, prokuratūras, Lietuvas Ieslodzījuma vietu pārvaldes) iecelto personu, kurai ir adresēts lūgums organizēt videokonferenci tiesvedības laikā un kura ir atbildīga par videokonferenču aprīkojuma izmantošanu un uzturēšanu un videokonferenču organizēšanu, par iespēju organizēt videokonferenci un vienojas par videokonferences norises vietu, datumu un laiku.

Tiesa izvēlas iestādi (tiesu, prokuratūru, ieslodzījuma vietu dienesta pakļautības iestādi), kurai nosūta pieprasījumu organizēt videokonferenci tiesvedības laikā, ņemot vērā iztaujājamās personas dzīvesvietu (atrašanās vietu) un/vai iztaujājamās personas spēju ierasties plānotās videokonferences norises vietā.

Ja tiesai un/vai iestādei, kurā tiesa iesniedz pieprasījumu videokonferences organizēšanai, nav videokonferenču aprīkojuma, tā vēršas tiesā tajā apgabalā, kura teritorijā tai ir jurisdikcija, citā tiesā vai jebkurā citā iestādē, kuras rīcībā ir šādas iekārtas izmantošanai nepieciešamais mobilais videokonferenču aprīkojums, lai veiktu iztaujāšanu, izmantojot videokonferenci. Mobilais videokonferenču aprīkojums tiek nodots tiesai un/vai struktūrai, kurai tiesa pieprasa organizēt videokonferenci, lai to izmantotu un atdotu atpakaļ tiesību aktos noteiktajā kārtībā (*apraksta 6.-8. punkts*).

Ja tiesvedības dalībnieks informē tiesu, ka viņš nepiekrīt attālinātai tiesas sēdei vai ka viņam nav tehnisko spēju piedalīties, izmantojot tiesas norādīto videokonferenču tehnoloģiju, tiesa var organizēt attālinātu hibrīdsēdi un uzaicināt minēto personu klātienē piedalīties tiesas sēdē.

Novērtējot procesa dalībnieku spēju piedalīties tiesas sēdē, izmantojot videokonferenču tehnoloģiju, ieteicams ņemt vērā šādus apstākļus (saraksts nav izsmeļošs):

- personas rīcībā esošos tehniskos līdzekļus (ja šāda informācija ir pieejama tiesai);
- neaizsargātu lietas dalībnieku grupu (nepilngadīgo personu, personu ar invaliditāti u. c.) stāvokli, kas var liegt personai patstāvīgi un/vai pilnībā piedalīties procesā, izmantojot videokonferenču tehnoloģiju (*ieteikumu 3.8. un 3.9. punkts*).

Tiesai būtu jāgarantē puses tiesības uz advokāta / juridiskā palīga efektīvu palīdzību visos tiesas procesos, tostarp saziņas ar dalībnieku, kuru tie pārstāv, konfidencialitāte. Ja advokāts / juridiskais palīgs un klients fiziski neatrodas tajā pašā vietā, tiesa var piemērot šādus vai citus pasākumus:

- pēc advokāta / juridiskā palīga un klienta/atbildētāja pieprasījuma tiesa (tiesas iecelts darbinieks) var pārvietot viņus uz atsevišķu virtuālu telpu, kurā viņi var konfidenciali apspriest savu aizstāvības stratēģiju un citus jautājumus (piemēram, licencētai Zoom programmai ir šī funkcija (atsevišķas grupas)). Pēc tam tie tiek atgriezti kopējās sēdes vidē;
- var paziņot par pārtraukumu, tiek izslēgtas kameras un mikrofoni, un klientam/atbildētājam ir atļauts pa

tālrūni sazināties ar advokātu / juridisko palīgu. Ja advokāts / juridiskais palīgs un klients fiziski atrodas tajā pašā vietā, viņi var pieprasīt pārtraukumu. Pārtraukuma laikā tie izslēdz mikrofonu un videokameru un pēc pārtraukuma atgriežas kopējās sēdes vidē.

Ja persona atrodas publisku iestāžu kontrolētās telpās (aizturēšanas centrā, cietumā u. c.), tai ir tiesības pieprasīt sēdes pārtraukumu, kura laikā visas amatpersonas dodas projām no telpas, tajā paliekot tikai attiecīgajai personai un tās aizstāvim (ir izslēgts arī mikrofons un kameras) (*ieteikuma 5.13. punkts*).

Ja bērns piedalās tiesas sēdē, bērna juridiskie pārstāvji tiek informēti par sēdi, kas notiks, izmantojot videokonferenci iekārtas vai citas attālinātas tehnoloģijas, saskaņā ar *CCrP* paredzēto procedūru. Juridiskajam pārstāvim, kad tas tiek uzaicināts, ir jāierodas pie pirmstiesas izmeklēšanas amatpersonas, prokurora, tiesneša un tiesā un jāievēro noteiktā procedūra pirmstiesas izmeklēšanas un tiesas sēdes laikā (*CCrP 54. panta 2. punkts*).

Bērna intereses ir jāņem vērā saskaņā ar *CCrP* noteikto procedūru, piemēram: bērna liecinieka vai cietušā bērna iztaujāšanā vienmēr, kā arī nepilngadīgā liecinieka vai nepilngadīgā cietušā iztaujāšanā par noziegumiem pret cilvēka dzīvību, veselību, brīvību, seksuālo pašnoteikšanos un neaizskaramību, bērnu un ģimeni un par labuma gūšanu no nepilngadīgā prostitūcijas vai iesaistīšanas prostitūcijā vai citos gadījumos, ja to pieprasa lietas dalībnieki, vai pēc pirmstiesas izmeklēšanas darbinieka, prokurora vai pirmstiesas izmeklēšanas tiesneša lūguma ir jāpiedalās psihologam, lai palīdzētu nepilngadīgā iztaujāšanā, ņemot vērā viņa sociālo un psiholoģisko briedumu, kā arī bērna tiesību aizsardzības valsts iestādes pārstāvim, lai no citas telpas novērotu, vai iztaujāšanas laikā tiek ievērotas nepilngadīgā liecinieka vai nepilngadīgā cietušā tiesības. Bērna tiesību aizsardzības valsts iestādes pārstāvis var uzdot iztaujājamai personai jautājumus un iesniegt lūgumus par iztaujāšanu. Nepilngadīgā liecinieka pārstāvim vai nepilngadīgajam cietušajam ir tiesības piedalīties iztaujāšanā tikai tad, kad ir konstatēts, ka tas neietekmēs nepilngadīgo (*CCrP 186. panta 3. punkts*).

Pēc lietas dalībnieku lūguma vai pēc pirmstiesas izmeklēšanas darbinieka, prokurora vai pirmstiesas izmeklēšanas tiesneša iniciatīvas nepilngadīgas aizdomās turētās personas nopratināšanā ir jāpiedalās psihologam, kurš palīdz šīs personas nopratināšanā, ņemot vērā viņa sociālo un psiholoģisko briedumu, un/vai bērna tiesību aizsardzības valsts iestādes pārstāvim, kurš novēro, vai nopratināšanas laikā tiek ievērotas nepilngadīgā aizdomās turētā tiesības (*CCrP 188. panta 5. punkts*).

Aizstāvja piedalīšanās ir obligāta, izmeklējot lietas par darbībām, kurās nepilngadīgais tiek turēts aizdomās vai tiek apsūdzēts par iesaistīšanos šādā lietā (*51. panta 1. punkta 1. apakšpunkts*).

Aizliegts publicēt datus par aizdomās turētām un cietušām personām, kas ir nepilngadīgas (*CCrP 177. panta 1. punkts*).

Pirmstiesas izmeklēšanas vai tiesas sēdes laikā ir jāveic audiovizuāls ieraksts *CCrP 8.²* pantā noteiktajā kārtībā. Šis ieraksts tiek pievienots procesuālas darbības ierakstam vai tiesas sēdes protokolam un ir ieraksta/protokola neatņemama daļa, savukārt procesuālos dokumentus izsniedz saskaņā ar šā kodeksa *8.¹* pantā noteikto procedūru (*CCrP 8.²* panta 6. punkts).

Krimināllietu audioieraksts tiek pievienots tiesas sēdes pierakstam, pārsūtot to uz *LITEKO* vai ierakstot datora datu nesējā atbilstoši procedūrai, kas noteikta ar Tiesu padomes 2014. gada 14. februāra Rezolūciju Nr. 13P-22-(7.1.2.) apstiprinātajā tiesas sēžu audioierakstu veikšanas kārtības aprakstā (turpmāk tekstā – “rezolūcija”), un tas ir protokola neatņemama daļa; lietas dalībniekiem ir tiesības piekļūt audioierakstam un saņemt tā kopijas tiesību aktos noteiktajā kārtībā.

Ar stacionāru audioierakstu ierīci ierakstītas atklātas tiesas sēdes audioieraksts tiek automātiski pārsūtīts no ierīces uz *LITEKO*, ja vien tehnisku iemeslu dēļ audioieraksts no tiesas vietējā servera netiek manuāli pārsūtīts uz *LITEKO*.

Atklātās tiesas sēdes audioieraksts, kas veikts ar mobilo skaņas ierakstīšanas ierīci, tiek manuāli pārsūtīts uz *LITEKO*.

Slēgtas tiesas sēdes audioieraksts, kā arī audioieraksts, kas pārsūtīts uz *LITEKO* saskaņā ar tiesību aktos par lietu arhivēšanu noteiktajām prasībām, tiek ierakstīts datora datu nesējā (CD-ROM u. c.), nodrošinot aizsardzību pret tajā esošo audioierakstu izmaiņām vai iznīcināšanu. Šis datu nesējs tiek pievienots lietas materiāliem un tiek

apstrādāts tiesību aktos noteiktajā kārtībā (*rezolūcijas 12.,13. un 15. punkts*).

Personām var būt piekļuve audioierakstiem, kas veikti lietās, kuras tiek izskatītas tiesā saskaņā ar kārtību, kas noteikta tiesību aktos, kuri reglamentē procedūru attiecībā uz piekļuvi krimināllietu un civillietu materiāliem, kā arī administratīvu pārkāpumu lietām (*rezolūcijas 5. un 6. punkts*).

Audio un video ieraksti, kas veikti, izmantojot videokonferenču tehnoloģiju, tiek glabāti Tieslietu padomes noteiktajā kārtībā (*apraksta par krimināllietām 14. punkts*).

Var izmantot automātisku runas pārvēršanas tekstā tehnoloģiju.

CCrP (5. pants. Pārsūdzība pirmstiesas izmeklēšanas laikā) paredz iespēju pārsūdzēt pirmstiesas izmeklēšanas amatpersonas un prokurora procesuālās darbības un lēmumus.

Lietuvas Republikas Civilt kodeksa 6.271. pantā ir paredzēta iespēja saņemt kompensāciju par kaitējumu, ko radījušas publiskas iestādes vai tās darbinieku nelikumīgas darbības (rīcība, bezdarbība), kuras tieši skar personu tiesības, brīvības un intereses (juridiski vai individuāli akti, administratīvi akti, fiziskas darbības u. c., ko veic valsts vai pašvaldību iestādes, izņemot tiesas spriedumus, rīkojumus un nolēmumus).

Konferences veidu (videokonference vai telekonference) un konkrēto videokonferenču tehnoloģiju (centralizētu tiesas videokonferenču aprīkojumu (turpmāk tekstā – “centralizēts tiesas aprīkojums”), *Zoom*, *Microsoft Teams*, fiksētās vai mobilās telefonijas ierīces utt.) izvēlas, organizē un pārvalda tiesnesis, kas izskata lietu, ņemot vērā lietas apstākļus, tiesai pieejamo videokonferenču tehnoloģiju un tās pieejamību, kā arī lietas dalībnieku piekļuvi attiecīgajai tehnoloģijai.

Ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt attālinātā tiesvedībā sniegto datu elektronisko drošību, ieteikums ir izmantot videokonferenču tehnoloģijas, ko Valsts kiberdrošības centrs ir novērtējis un atzinis par drošām, un, ciktāl tas ir praktiski iespējams, prioritāti piešķirt:

- centralizētam tiesas aprīkojumam;
- *Zoom* platformai, pamatojoties uz tiesām piešķirtajām licencēm (izmantojot tiesas kontu).

Lai nodrošinātu, ka tiesai pieejamie tehniskie resursi tiek pienācīgi sadalīti un ka tiesnešiem ir vienlīdzīga piekļuve videokonferenču tehnoloģijai, kas iegādāta tiesu sistēmā, tiesai ir ieteicams pieņemt tās izmantošanas grafiku, rezervēšanas procedūru vai citus organizatoriskus pasākumus, par kuriem panākta vienošanās tiesā (*ieteikumu 3.2.-3.4. punkts*).

Tiesvedība, izmantojot videokonferenču tehnoloģiju, tiek organizēta saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksā paredzētajiem tiesvedības noteikumiem, videokonferenču tehnoloģijas izmantošanas kārtību, kas izklāstītā aprakstā un citos tiesību aktos (*apraksta par krimināllietām 5. punkts*), apraksta II nodaļā (videokonferenču organizēšana un norise), un saskaņā ar rekomendāciju 3.-5. punktā noteikto kārtību.

Kriminālprocesu un lietas dalībnieku klātbūtni, izmantojot videokonferenču tehnoloģiju, var organizēt pēc tiesas pašas iniciatīvas vai pēc dalībnieka pieprasījuma, ko var iesniegt tiesai rakstveidā vai paust mutvārdos tiesas sēdē. Liecinieki, eksperti, speciālisti, tulki un citas procesā iesaistītās personas, kas iesaistītas tiesvedībā, lūdz iespēju piedalīties tiesas sēdē, izmantojot videokonferenču tehnoloģiju (*apraksta par krimināllietām 6. punkts*).

Jautājums par to, vai tiesas sēde būtu jāveic videokonferences veidā, tiek izlemts ar tiesas, kas izskata lietu, motivētu rīkojumu. Pirms rīkojuma izdošanas tiesa, kas izskata lietu, sazinās ar tās iestādes (tiesas, prokuratūras, Lietuvas Ieslodzījuma vietu pārvaldes) iecelto personu, kurai ir adresēts lūgums organizēt videokonferenci tiesvedības laikā un kura ir atbildīga par videokonferenču aprīkojuma izmantošanu un uzturēšanu un videokonferenču organizēšanu, par iespēju organizēt videokonferenci un vienojas par videokonferences norises vietu, datumu un laiku. Valsts tiesu administrācija tiesu sistēmas iekšējā publicē tādās iestādēs (tiesas, prokuratūras, ieslodzījumu vietu pārvaldes pakļautības iestādes) iecelto personu sarakstu, kurai ir adresēts lūgums par videokonferences organizēšanu tiesvedības laikā un kura ir atbildīga par videokonferenču iekārtu izmantošanu, uzturēšanu un videokonferenču organizēšanu, kā arī šo personu kontaktinformāciju (iestādi, tālruna numuru, e-pasta adresi). Ja sarakstā iekļautā persona vai tās kontaktinformācija mainās, tiek informēta Valsts tiesu administrācija, kas atjaunina sarakstu (*apraksta 6. punkts*).

Sēdes laikā var izmantot automātisku runas pārvēršanas tekstā tehnoloģiju.

CCrP ir paredzēta tiesas sēdē klātesošo personu identificēšana:

lietas dalībnieks, kas piedalās tiesas sēdē, izmantojot videokonferenču tehnoloģiju, identificē sevi un uzrāda savu identitāti apliecināšu dokumentu tā, lai tiesa to varētu salīdzināt ar tiesību aktos noteiktajā kārtībā apliecinātu dokumenta kopiju, kas iesniegta tiesā, un/vai ar lietas materiāliem, ar kuru palīdzību var apstiprināt personas identitāti;

tiesa nodrošina, ka tiesas sēdes laikā citiem lietas dalībniekiem vai trešām personām netiek izpausts lietas dalībnieka personas kods un citi personu apliecināša dokumenta dati, izņemot gadījumus, kad citi lietas dalībnieki varētu zināt šos datus no lietas materiāliem, kuriem tie var piekļūt saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksā noteikto kārtību.

Ja persona piedalās tiesas sēdē, izmantojot videokonferenču tehnoloģiju, un tiesai, kas izskata krimināllietu, ir pamatotas šaubas par personas identitāti un šīs šaubas nevar kļedēt, tiesa atliek tiesas sēdi, un sēde notiek tiesas ar pavēsti uzaicināto personu tiešā klātbūtnē (*apraksta par krimināllietām 12. un 13. punkts*).

Videokonferences laikā iztaujājamās personas identitāti var noteikt arī ar citiem līdzekļiem ar tiesas, kas izskata lietu, lēmumu (*apraksta 13. punkts*).

Tiesnesim, prokuroram un pirmstiesas izmeklēšanas amatpersonai ir jādod norādījumi lietas dalībniekiem par viņu procesuālajām tiesībām un jānodrošina viņu spēja izmantot šīs tiesības (*CCrP 45. pants*).

Tiesvedība, izmantojot videokonferenču tehnoloģiju, tiek organizēta saskaņā ar Kriminālprocesa kodeksā paredzētajiem tiesvedības noteikumiem, videokonferenču tehnoloģijas izmantošanas kārtību, kas izklāstītā aprakstā un citos tiesību aktos (*apraksta par krimināllietām 5. punkts*).

Aizdomās turētās personas (*CCrP 21. panta 4. punkts*), apsūdzētās personas (*CCrP 22. panta 3. punkts*) un cietušā (*CCrP 28. pants*), un citu lietas dalībnieku tiesības ir noteiktas *CCrP*.

Lietas dalībniekiem (aizdomās turētajai personai, apsūdzētajai personai, cietušajam u. c.) ir garantētas tiesības piekļūt tulka pakalpojumiem (*CCrP 8. pants*).

Ikvienai personai, ko tur aizdomās vai apsūdz par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, ir tiesības nekavējoties un tai pilnībā saprotamā valodā tikt informētai par tai izvirzītās apsūdzības būtību un iemeslu, saņemt pietiekami daudz laika un iespēju aizstāvības sagatavošanai, iztaujāt lieciniekus vai pieprasīt to iztaujāšanu un bez maksas izmantot tulka pakalpojumus, ja šīs personas nesaprot lietuviešu valodu vai nerunā tajā (*CCrP 45. panta 7. punkts*).

Vajadzības gadījumā pieprasītāja tiesa un pieprasījuma saņēmēja iestāde var koordinēt pasākumus iztaujājamās personas aizsardzībai un arī nodrošināt, ka iztaujājamajai personai vajadzības gadījumā palīdz tulks (*apraksta 12. punkts*).

Būtu jāizmanto videokonferenču tehnoloģijas, ko Valsts kiberdrošības centrs ir novērtējis un atzinis par drošām, un, ciktāl tas ir praktiski iespējams, prioritāte jāpiešķir:

- centralizētam tiesas aprikojumam;
- Zoom platformai.

4. Tiesas nodevas civillietās un komercietās

Regula (EK) Nr. 1896/2006, ar ko izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru

Lietuvas Republikas Civilprocesa kodeksa 434. panta 1.–3. punktā paredzētie noteikumi par zīmognodevu aprēķināšanu un samaksu (*21. pants Lietuvas 2008. gada 13. novembra Likumā Nr. X-1809, ar ko īsteno Eiropas Savienības un starptautiskos civilprocesu reglamentējošos tiesību aktus (turpmāk tekstā – “Likums”)*) ir piemērojami tiesvedībā par Eiropas maksājuma rīkojuma izdošanu.

Regula (EK) Nr. 861/2007, ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām

Eiropas maza apmēra prasībām piemēro zīmognodevu tādā apmērā, kas noteikts Lietuvas Republikas Civilprocesa kodeksa 80. panta 1. punkta 1) apakšpunktā (*Likuma 27. pants*).

Regula (ES) Nr. 655/2014, ar ko izveido Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojuma procedūru, lai atvieglotu pārrobežu parādu piedziņu civillietās un komercietās

Pieteikumam par Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojuma izdošanu, kā arī Regulas (ES) Nr. 655/2014 4. nodaļā minētajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem piemēro zīmognodevu, kas ir vienāda ar zīmognodevu, kura, ja tāda ir, attiecīgā gadījumā jāmaksā par pieteikumiem par pagaidu pasākumiem vai individuālām pārsūdzībām pret rīkojumiem par pagaidu pasākumiem (*Likuma 31.¹⁹ pants*).

Regula (EK) Nr. 805/2004, ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem

Pieteikumi par Eiropas izpildes rīkojuma labošanu vai atcelšanu ir atbrīvoti no zīmognodevas samaksas (*Likuma 16. panta 3. punkts*).

Regulas (EK) Nr. 805/2004 21. pantā minētais parādnieka pieteikums par izpildes atteikumu ir atbrīvots no zīmognodevas samaksas (*Likuma 17. panta 2. punkts*).

Regula (ES) Nr. 650/2012 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un publisku aktu akceptēšanu un izpildi mantošanas lietās un par Eiropas mantošanas apliecības izveidi

Pieteikums par ārvalsts tiesas (šķīrējtiesas) nolēmuma atzīšanu ir atbrīvots no zīmognodevas samaksas (*CCP 811. panta 4. punkts*).

Pieteikums par atļauju izpildīt Eiropas Savienības dalībvalsts tiesas spriedumu ir atbrīvots no zīmognodevas samaksas (*Likuma 4. panta 4. punkts*).

Regula (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (pārstrādāta versija)

Pieteikums par ārvalsts tiesas (šķīrējtiesas) nolēmuma atzīšanu ir atbrīvots no zīmognodevas samaksas (*CCP 811. panta 4. punkts*).

Pieteikums par atļauju izpildīt Eiropas Savienības dalībvalsts tiesas spriedumu ir atbrīvots no zīmognodevas samaksas (*Likuma 4. panta 4. punkts*).

Regula (ES) Nr. 606/2013 par aizsardzības pasākumu savstarpēju atzīšanu civillietās

Pieteikumus par aizsardzības pasākuma atzīšanas vai izpildes atteikumu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 606/2013 13. pantu izskata Lietuvas Apelācijas tiesa. Šie pieteikumi tiek izskatīti, *mutatis mutandis* piemērojot Likuma 4. panta 4., 5. un 6. punkta noteikumus (*Likuma 31.¹⁶ panta 21. punkts*).

Pieteikums par ārvalsts tiesas (šķīrējtiesas) nolēmuma atzīšanu ir atbrīvots no zīmognodevas samaksas (*CCP 811. panta 4. punkts*).

Pieteikums par atļauju izpildīt Eiropas Savienības dalībvalsts tiesas spriedumu ir atbrīvots no zīmognodevas samaksas (*Likuma 4. panta 4. punkts*).

Regula (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās

Pieteikumus par atteikumu pilnībā vai daļēji izpildīt izcelsmes tiesas nolēmumu par uzturlīdzekļiem, kā minēts regulas 21. panta 2. punktā, izskata Lietuvas Apelācijas tiesa. Šie pieteikumi tiek izskatīti, *mutatis mutandis* piemērojot Likuma 4. panta 4., 5. un 6. punkta noteikumus (*Likuma 31.³ panta 1. punkts*).

Pieteikumus par izpildāmības deklarāciju saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 4/2009 27. panta 1. punktu un pārsūdzības par spriedumiem par šādiem pieteikumiem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 4/2009 32. panta 2. punktu izskata Lietuvas Apelācijas tiesa. Šos pieteikumus un pārsūdzības izskata, *mutatis mutandis* piemērojot Likuma 4. panta 4., 5. un 6. punkta noteikumus (*Likuma 31.⁴ panta 1. punkts*).

Pieteikums par ārvalsts tiesas (šķīrējtiesas) nolēmuma atzīšanu ir atbrīvots no zīmognodevas samaksas (CCP 811. panta 4. punkts).

Pieteikums par atļauju izpildīt Eiropas Savienības dalībvalsts tiesas spriedumu ir atbrīvots no zīmognodevas samaksas (Likuma 4. panta 4. punkts).

Regula (ES) 2016/1103, ar ko īsteno ciešāku sadarbību attiecībā uz jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem un nolēmumu atzīšanu un izpildi laulāto mantisko attiecību jomā

Pieteikums par ārvalsts tiesas (šķīrējtiesas) nolēmuma atzīšanu ir atbrīvots no zīmognodevas samaksas (CCP 811. panta 4. punkts).

Pieteikums par atļauju izpildīt Eiropas Savienības dalībvalsts tiesas spriedumu ir atbrīvots no zīmognodevas samaksas (Likuma 4. panta 4. punkts).

Regula (ES) 2019/1111 par jurisdikciju, lēmumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par bērnu starptautisko nolaupīšanu (pārstrādātā redakcija)

Pieprasījumus par lēmumu, kas minēts Regulas (ES) 2019/1111 30. panta 3. punktā, par to, ka nav pamata atteikt atzīšanu, kā norādīts Regulas (ES) 2019/1111 38. un 39. pantā, pieteikumus par atzīšanas atteikumu, kas norādīti Regulas (ES) 2019/1111 40. panta 1. punktā, kā arī pieprasījumus par izpildes atteikumu, kas norādīti Regulas (ES) 2019/1111 59. panta 1. punktā, ja to pamatā ir Regulas (ES) 2019/1111 39. panta noteikumi vai cits Regulā (ES) 2019/1111 izklāstītais pamats, izskata Lietuvas Apelācijas tiesa. Šādi pieteikumi tiek izskatīti, *mutatis mutandis* piemērojot Likuma 4. panta 4., 5. un 6. punkta noteikumus (Likuma 9. panta 2. un 3. punkts).

Pieteikumus par jurisdikcijas nodošanu no ārvalsts tiesas un pieteikumus par jurisdikcijas nodošanu ārvalstu tiesai, kas minēti Regulas (ES) 2019/1111 12. un 13. pantā un 1996. gada 19. oktobra Hāgas konvencijas 8. un 9. pantā, izskata Lietuvas Apelācijas tiesa. Šādus pieteikumus izskata saskaņā ar Lietuvas Republikas Civilprocesa kodeksa XXXIX nodaļā noteikto kārtību, ciktāl Regulā (ES) 2019/1111, 1996. gada 19. oktobra Hāgas konvencijā un šajā likumā nav noteikts citādi. Šādi pieteikumi ir atbrīvoti no zīmognodevas samaksas (Likuma 12.² panta 1. un 2. punkts).

Pieteikums par ārvalsts tiesas (šķīrējtiesas) nolēmuma atzīšanu ir atbrīvots no zīmognodevas samaksas (CCP 811. panta 4. punkts).

Pieteikums par atļauju izpildīt Eiropas Savienības dalībvalsts tiesas spriedumu ir atbrīvots no zīmognodevas samaksas (Likuma 4. panta 4. punkts).

Kopiju (izrakstu) izsniegšana saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās.

Saskaņā ar CCP 81. pantu nodevas apmērs par lietas materiālu kopijām (ieskaitot elektroniskos materiālus) un nodevas samaksas procedūra ir noteikta Lietuvas Republikas valdības 2004. gada 3. novembra Rezolūcijā Nr. 1368 par procedūras apraksta apstiprināšanu nodevu noteikšanai un samaksai par krimināllietu materiālu un to dokumentu kopijām pirmstiesas izmeklēšanas iestādēs, prokuratūrās un tiesās, kā arī administratīvo lietu, civillietu un to dokumentu kopijām tiesās.

Par Eiropas mantošanas apliecības izdošanu, labošanu, grozīšanu vai anulēšanu un apliecinošo dokumentu sagatavošanu saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 650/2012 *notāram tiek maksāta atlīdzība* saskaņā ar notāru honorāru (likmju) saraksta 16., 30.6. un 30.7. punktu par notariālo aktu sagatavošanu, darījumu projektu sagatavošanu, konsultācijām un tehniskajiem pakalpojumiem un par atbrīvojumu no šo nodevu samaksas, kā apstiprināts Lietuvas Republikas valdības 2023. gada 28. jūnija Rezolūcijā Nr. 498.

Apliecību izdošana saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1215/2012

Apliecību saskaņā ar regulas 53. pantu izdod tiesa, kas pieņēmusi lēmumu pēc attiecīgās personas lūguma. Šādu apliecību pieprasa saskaņā ar vispārējo procedūru, pa pastu vai ar Lietuvas Tiesu informācijas sistēmas LITEKO palīdzību. Pieteikumam apliecības izdošanai zīmognodeva netiek piemērota. Tas nav jauns strīds, un tāpēc apliecība tiek izdota tiesvedības beigās un pēc lietas izskatīšanas pēc būtības, kad spriedums ir kļuvis galīgs.

Apliecības saskaņā ar regulas 60. pantu pēc personas pieprasījuma izsniedz:

- 1. notārs, kas izdevis autentisku aktu. Par to ir jāmaksā notāra atlīdzība;*
- 2. tiesa, kas pieņēmusi nolēmumu, ar kuru tika apstiprināta vienošanās par izlīgumu. Šādu apliecību pieprasa saskaņā ar vispārējo procedūru, pa pastu vai ar Lietuvas Tiesu informācijas sistēmas LITEKO palīdzību. Pieteikumam apliecības izdošanai zīmognodeva netiek piemērota. Tas nav jauns strīds, un tāpēc apliecība tiek izdota tiesvedības beigās un pēc lietas izskatīšanas pēc būtības.*

Apliecību izdošana saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 606/2013

Apliecības, kas izdotas saskaņā ar regulas 5. un 14. pantu, pieprasa saskaņā ar vispārējo procedūru, pa pastu vai ar Lietuvas Tiesu informācijas sistēmas LITEKO palīdzību. Pieteikumam apliecības izdošanai zīmognodeva netiek piemērota. Tas nav jauns strīds, un tāpēc apliecība tiek izdota tiesvedības beigās un pēc lietas izskatīšanas pēc būtības.

Apliecību izdošana saskaņā ar Regulu (ES) 2016/1103

Apliecības, kas izdotas saskaņā ar regulas 45. panta 3. punkta b) apakšpunktu, pieprasa saskaņā ar vispārējo procedūru, pa pastu vai ar Lietuvas Tiesu informācijas sistēmas LITEKO palīdzību. Apliecības pieteikumam zīmognodeva netiek piemērota. Tas nav jauns strīds, un tāpēc apliecība tiek izdota tiesvedības beigās un pēc lietas izskatīšanas pēc būtības.

Apliecību izdošana saskaņā ar Regulu (ES) 2016/1104

Apliecības, kas izdotas saskaņā ar regulas 45. panta 3. punkta b) apakšpunktu, pieprasa saskaņā ar vispārējo procedūru, pa pastu vai ar Lietuvas Tiesu informācijas sistēmas LITEKO palīdzību. Apliecības pieteikumam zīmognodeva netiek piemērota. Tas nav jauns strīds, un tāpēc apliecība tiek izdota tiesvedības beigās un pēc lietas izskatīšanas pēc būtības.

Apliecību izdošana saskaņā ar Regulu (ES) 2019/1111

Apliecības saskaņā ar regulu pieprasa saskaņā ar vispārējo procedūru, pa pastu vai ar Lietuvas Tiesu informācijas sistēmas LITEKO palīdzību. Pieteikumam apliecības izdošanai zīmognodeva netiek piemērota. Tas nav jauns strīds, un tāpēc apliecība tiek izdota tiesvedības beigās un pēc lietas izskatīšanas pēc būtības.

Regula (ES) 2015/848 par maksātnespējas procedūrām (pārstrādāta redakcija)

Kreditoru prasījumu iesniegšana saskaņā ar Lietuvas Republikas tiesību aktiem par juridisko personu maksātnespēju (41. pants) un par Lietuvas Republikas fizisko personu bankrotu (23. pants) ir atbrīvota no nodokļa samaksas.

Tiesas rīkojumu, ar ko apstiprina vai noraida kreditoru prasījumus ārkārtas pārsūdzības kārtībā, var pārsūdzēt likumā noteiktajā kārtībā (individuālai pārsūdzībai piemēro zīmognodevu saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 80. panta 2. punktu).

Saziņa starp fiziskām vai juridiskām personām vai to pārstāvjiem un centrālajām iestādēm ir atbrīvota no nodokļa samaksas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 4/2009 (izņemot bezmaksas juridiskās palīdzības izmaksu atgūšanu saskaņā ar Lietuvas Republikas Likumā par valsts garantēto juridisko palīdzību paredzēto procedūru).

Saziņa (pieprasījumu iesniegšana u. c.) ar centrālajām iestādēm ir atbrīvota no nodokļa samaksas saskaņā ar Regulu (ES) 2019/1111.

Saziņa (pieprasījumu iesniegšana) ar kompetentajām iestādēm saskaņā ar Direktīvas 2003/8/EK IV nodaļu.

Nav jāmaksā par pieteikumu iesniegšanu kompetentajai iestādei (Valsts garantētās juridiskās palīdzības dienestam), bet var būt nepieciešams atlīdzināt ar mutvārdu tulkošanu, juridiskās palīdzības pieteikumu un dokumentiem, kas apliecina personas tiesības saņemt juridisko palīdzību, utt. saistītās izmaksas saskaņā ar Lietuvas Republikas Likumā par valsts garantēto juridisko palīdzību noteikto kārtību.

5. Elektroniskās maksāšanas metodes

Īstenojot Eiropas Parlamenta un Padomes regulu, Lietuva no 2016. gada 1. janvāra ir pārgājusi uz vienoto euro maksājumu telpu (SEPA) kredīta pārvedumiem un tiešā debeta maksājumiem.

Zīmognodeva, tiesas piemērotie naudas sodi, sekundārās juridiskās palīdzības izmaksas un valstij piesprietās tiesvedības izmaksas var:

1. samaksāt ar bankas pārskaitījumu uz Finanšu ministrijas Valsts nodokļu inspekcijas budžeta ieņēmumu iekasēšanas kontiem, kas atrodas dažādās bankās. Valsts nodokļu inspekcijas konta numuri ir atrodami [ŠEIT](#);
2. samaksāt tiešsaistē, izmantojot e.teismas.lt. Jāatzīmē, ka, ja procesuālos dokumentus un to pielikumus tiesai iesniedz tikai elektroniski un ja prasītājs ir lūdzis saņemt procesuālos dokumentus tikai šādā veidā, tiek maksāti 75 % no zīmognodevas, kas maksājama par attiecīgo procesuālo dokumentu.

Veicot maksājumus ar bankas pārskaitījumu uz Finanšu ministrijas Valsts nodokļu inspekcijas budžeta ieņēmumu iekasēšanas kontiem, privātpersonas var izvēlēties viņiem ērtu un pieejamu maksāšanas metodi.

Maksāšanas metožu pieejamību veicina arī stimuls samaksāt 75 % no zīmognodevas, kas jāmaksā par attiecīgo procesuālo dokumentu, iesniedzot procesuālos dokumentus un to pielikumus tikai elektroniski, tādējādi samazinot skaidras naudas maksājumu izmantošanu.

6. Paziņojums par decentralizētās IT sistēmas agrīnu izmantošanu

Nav plānots sākt decentralizētās IT sistēmas izmantošanu pirms Regulā (ES) 2023/2844 noteiktajiem termiņiem.

7. Paziņojums par videokonferenču agrīnu izmantošanu civillietās un komercietās

Regulas (ES) 2023/2844 5. pantu nav plānots piemērot pirms 2025. gada 1. maija.

8. Paziņojums par videokonferenču agrīnu izmantošanu krimināllietās

Regulas (ES) 2023/2844 6. pantu nav plānots piemērot pirms 2025. gada 1. maija.

■ Lapa atjaunināta: 17/04/2026

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.